

موضوع تحقیق:

سبک زندگی یکی از اصحاب خاص امام علی (ع) سلمان فارسی

نام و نام خانوادگی اعضای گروه :

زهرا جوزقکار

محبوبه ملا احمدی

زهرا جمشیدی

مرکز تخصصی - حوزوی ریحانه الرسول (سلام الله علیها)

۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

این تحقیق در رابطه با سبک زندگی سلمان فارسی می باشد و ما به چگونگی ایمان آوردن و مراحل زندگی ایشان می پردازیم ایشان یکی از چهره های برجسته در میان اصحاب پیامبر (ص) و هم چنین یکی از یاران خاص حضرت علی (ع) بودند. وی الگوی کم نظیری برای انسان های طالب معنویت و کمال است که علاوه بر مقامات علمی و معنوی دارای ابتکارات امنیتی و نظامی برجسته ای بوده اند و یکی از افرادی بودند که پیامبر و امام علی (ع) در مواقع خاص با او در باره مسائل مهم حکومتی مشورت می کردند.

کلید واژه

سبک - زندگی - سلمان فارسی

مقدمه

بررسی زندگی مردان برجسته زمانی ضرورت جدی پیدا می کند که اینکار زمینه و فرصتی را برای تفکر و کنکاش در مورد حقیقت ایجاد کند زندگانی سلمان فارسی به عنوان صحابه پیامبر و یار و همراه حضرت علی (ع) نیز ما را به جست و جوی حقیقت دعوت می کند.

زندگی سلمان پیش از اسلام

سلمان حدود دویست و شانزده یا سیصد و شانزده سال قبل از هجرت، در روستای «جی» (از روستاهای

اصفهان) فرزندی به دنیا آمد، مشهور آن است که نامش را «روزبه» گذاشتند چنان که شیخ صدوق می گوید:

«نام سلمان، روزبه بود»^۱

روزبه از خانواده ای دهقان بود و پدرش، فروخ بن مهیار یکی از دهقانان روستای جی شهر اصفهان بود.

پدر روزبه، به فرزند خود بسیار علاقه داشت. او می کوشید تا در محیط آرام خانه، روزبه را با آیین و رسوم

زرتشت آشنا کند و روح و جان پاک او را با خود همراه سازد. روزبه، کودکی و نوجوانی را در محیط محدود

خانه و بدون ارتباط با هم سالان خود سپری کرد. پدر روزبه از همان آغاز، آموزه های دین زردشت را به

فرزندش می آموخت تا بدین گونه، سنت و روش دودمان خویش را حفظ کند. هرگاه فرصت مناسبی می

یافت، راه و رسم این آیین را به روزبه می آموخت. حتی او را مأمور آتشکده خانگی کرده بود ولی این جوان

حقیقت جو، تسلیم خواسته های پدر نمی شد.

روزبه، روزها و شب ها درباره آیین آتش پرستی می اندیشید. او نمی توانست این آیین را بپذیرد. روزبه با خود

می گفت: «چگونه ممکن است انسان، آتش بی جان را بپرستد و ستایش کند. مقام و منزلت انسان، بالاتر از

آتش است. این جهان و تمام اجزای آن خالق دارد. مگر ممکن است خودبه خود به وجودآمده باشد؟ این

ستارگان فروزان، درختان و گیاهان زیبا، کوه های بلند و سر به فلک کشیده، گردش شب و روز، روشنایی

^۱. شیخ صدوق، کمال الدین و تمام النعمه

نقش سلمان در تشیع ایرانیان

یکی از کارهای بسیار مهم سلمان، که بخش اعظم زندگی او را فرا گرفته بود، تلاش پیگیر او در معرفی اسلام ناب و تشیع راستین بعد از رحلت رسول خدا(صلی الله علیه و آله و سلم) است. او در این راستا در مدینه جهاد کرد و از هر فرصتی بهره برد. وقتی به مدائن آمد، همین عقیده را دنبال کرد و نقش بسیاری در تشیع ایرانیان داشت.

می‌پرسند: با اینکه اسلام در عصر خلافت خلیفه دوم وارد ایران شد، چرا اکثریت قاطع مردم ایران، شیعه حضرت علی(علیه السلام) هستند؟

در پاسخ باید گفت: عوامل متعددی سبب این گرایش است. از نخستین عوامل این گرایش، وجود سلمان در مدائن و رفت و آمد او به کوفه و حوالی آن و حتی اصفهان و ... بود. سلمان پیام‌آور اسلام ناب، منادی تشیع و نویدبخش مذهب اهل بیت (علیهم السلام) بود و اکثر ایرانیان این ندا و نوید را شنیدند و پذیرفتند.^۱

^۱ کتاب ایرانیان مسلمان در صدر اسلام، ص ۲۰۱.

در گذشت سلمان

سلمان سرانجام، پس از عمری طولانی و بابرکت، در اواخر خلافت عثمان در سال ۳۵ هـ. ق وفات یافت.^۱ زاذان خدمت گزار سلمان، می گوید من برای مرگ سلمان خیلی نگران بودم، وقتی وضع وی وخیم شد و آثار مرگ در او نمودار گردید، گفتم: تکلیف من چیست، چه کسی در غسل دادن تو مرا یاری خواهد کرد؟ سلمان گفت: نگران نباش، همان کسی که رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) را غسل داد، مرا هم غسل خواهد داد. گفتم: ای مولای من! تو در مدائن هستی و او در مدینه به سر می برد.

در روایتی آمده است که علی (علیه السلام) به هنگام صبح به مسجد مدینه وارد شد و اعلام کرد: دیشب رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) را به خواب دیدم، به من فرمود: سلمان در مدائن از دنیا رفته و به من سفارش فرمود که بروم او را غسل و کفن کنم، بر او نماز بخوانم و به خاک بسپارم و من اکنون به سوی مدائن می روم.

زاذان، خدمت گزار سلمان می گوید سلمان پیش از این به من گفته بود: هر وقت چانه مرا بستی، صدای سقوط چیزی را می شنوی، وقتی چانه سلمان را بستم، صدای سقوط چیزی را شنیدم، پشت در خانه آمدم، آری، ای دیدم امیرمؤمنان (علیه السلام) وارد شد آن حضرت فرمود: ای زاذان! سلمان از دنیا رفت؟ گفتم مولای من. آن گاه علی (علیه السلام) وارد بالاخانه شد، پارچه را از روی سلمان کنار برد، سلمان هم به روی علی (علیه السلام) لبخندی زد و می خواست بنشیند که علی (علیه السلام) فرمود: ای ابوعبدالله! خوش

^۱ بحار، ج ۲۲، ص ۳۹۱ - ۳۹۲

درگذشتی، وقتی رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) را ملاقات کردی، آنچه از سوی مردم به برادر تو

رسیده، برای آن حضرت بیان کن.^۱

بدین ترتیب، علی (علیه السلام) از مدینه (با اعجاز و طی الارض) به مدائن رفت، تجهیز سلمان را انجام داد و

پیش از ظهر همان روز هم به مدینه بازگشت. همراه آن حضرت، جعفر بن ابی طالب و حضرت خضر، در حالی

که با هر یک از آن دو هفتاد صف از فرشتگان بودند بر پیکر سلمان نماز گزاردند.^۲

بعضی از راویان چنین نقل کرده اند که حضرت علی (علیه السلام) بر کفن سلمان شعری نوشت که معنای آن

چنین است: «بر شخص کریم و بزرگواری وارد شدم، بی آنکه توشه نیک و قلب پاک داشته باشم؛ ولی بردن

توشه نزد شخص کریم و بزرگوار، زشت‌ترین کار است.»^۳

مرقد شریف حضرت سلمان (سلام الله علیه) در مدائن، در پنج فرسخی بغداد، نزدیک تاق کسری قرار دارد. در

این دنیای پرتلاطم و پرزرق و برق که انسان را در گرداب گناه غرق می‌کند، هر کس الگویی می‌خواهد تا با

سرمشق قرار دادن روش و کردارش کشتی وجودش را سالم به ساحل سعادت برساند؛ و زندگی سلمان فارسی

برای ما ایرانیان الگویی شایسته است.

^۱ . بحار الانوار، علامه مجلسی ج ۲۲ ص ۳۸۴ و ج ۳۹ ص ۱۴۲

^۲ همان، ص ۳۷۳

^۳ طرائف الحقائق، ج ۲، ص ۵

نتیجه

سلمان فارسی شخصیت برجسته جهان اسلام است و تمام مذاهب اسلامی برای ایشان احترام قائل هستند و ایشان را صحابه پیامبر می دانند در این دنیای پر تلاطم که انسان ها در گرداب گناه غرق می شوند هر کس الگویی می خواهد تا با سر مشق قرار دادن آن به سعادت برسند و با نگاهی گذرا در زندگی سلمان می بینیم که ایشان بهترین الگو برای ما می باشند. در ضمن سلمان به عنوان اولین مسلمان ایرانی می تواند الگویی بسیار خوب برای ما ایرانیان باشد که جهت دریافت حقیقت همه ی تلاش خود را کنیم تا انشاالله رستگار شویم.

فهرست منابع

۱. علامه مجلسی، بحارالانوار، موسسه وفاء، بی نا، بی تا
۲. جعفری، حسین، مهاجر حقیقت (پژوهشی در زندگانی سلمان فارسی)، قم، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۵
۳. رضایی، محمد، سلمان فارسی الگویی زندگی شیعی، قم، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود(عج) ۱۳۲
۴. صادقی اردستانی، احمد، سلمان محمدی استاندار مدائن، نشر مشعر ۱۳۸۹
۵. غزالی اصفهانی، علی، دانستنی های نبوی، مرکز تحقیقات اسلامی قائمیه اصفهان، ۱۳۸۸
۶. واحد رایانه ای قائمیه، مدیریت اسلامی، نشر تحقیقاتی اصفهان اصفهان ۱۳۹۱
۷. محدثی، جواد، آشنایی با اسوه ها(سلمان و بلال)، مرکز تحقیقات و نشر معارف اسلامی، بی تا
۹. عاملی، جعفر مرتضی، سلمان فارسی، مترجم محمد حسینی، مرکز تحقیقات و نشر معارف اسلامی، بی تا
۱۰. طبرسی، حسین نوری، نفس الرحمن فی فضائل سلمان، مترجمان سید جواد حسینی رضایی و مجتبی قلیچ خانی فرد، نشر تهذیب ۱۳۹۶